

Sisäministeriö
Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttoviraston maksukortteja koskeva toimivaltasäännös

TAUSTA JA VIREILLETULO

Oikeuskansleri on 4.10.2021 (dnro [OKV/2425/21/2021](#)) antanut lausunnon valtiovarainministeriön asettaman työryhmän mietinnöstä ”Rahanpesusääntelyn osittaisuudistus” (Valtiovarainministeriön julkaisuja 2021:45), joka sisälsi luonnoksen hallituksen esitykseksi laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Lausunnon mukaan esityksen erityisesti vastaanottorahan ja palkan maksamiseen käytettävien prepaid-korttien rahaliikenteen seuraamista Maahanmuuttovirastossa koskevia perusteluja oli täydennettävä.

Oikeuskanslerin 7.12.2021 (dnro OKV/3238/23/2021) laatiman ennakkotarkastusmuistion mukaan lausuntokierroksen jälkeen laaditun esitysluonnoksen säädöspohja oli puutteellinen. Siitä ei selvästi ilmennyt, mihin Maahanmuuttovirasto perustaisi oikeutensa seurata tilitapahtumia niillä turvapaikanhakijoiden maksukorteilla, joille heidän vastaanottorahansa ja mahdollinen palkkansa maksetaan. Luonnoksessa Rikosseuraamusviraston toimivalta vankien ja tutkintavankien maksukorttien maksuliikenteen seuraamiseen osoitettiin perustuvan vankeuslain (767/2005) 9 luvun 3 a §:ään (290/2021) ja tutkintavankeuslain (768/2005) 5 luvun 3 a §:ään (291/2021). Oikeuskansleri piti ongelmallisena, ettei esitysluonnoksessa pystytä täsmentämään Maahanmuuttoviraston turvapaikanhakijoiden maksukortteihin liittyville toimille lakitasoista toimivaltaperustaa.

Osittaisuudistusta koskevassa hallituksen esityksessä 13.1.2022 ([HE 236/2021 vp](#), s. 49) viitattiin oikeuskanslerin lausuntoon. Hallituksen esityksen mukaan jatkovalmistelussa havaittiin, että

Maahanmuuttoviraston suorittaman tilitapahtumien tarkastelun oikeusperustaa on syytä selvittää lisää ja sitä koskeva ehdotus poistettiin esityksestä.

Edellä mainitun vuoksi otin 28.2.2022 valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 1 momentin perusteella omana aloitteenani tutkittavaksi Maahanmuuttoviraston silloin noudattaman käytännön sekä siihen liittyvän oikeusperustan seurata prepaid-korttien rahaliikennettä ja pääsyä tilitapahtumatietoihin.

SELVITYS JA LAUSUNTO

Maahanmuuttovirasto on 26.7.2024 antanut sisäministeriölle selvityksensä, joka on toimittanut sen ja lausuntonsa 26.9.2024 oikeuskanslerinvirastoon.

Maahanmuuttoviraston selvitys

Selvityksessä on todettu muun ohessa, että prepaid-maksukortti on otettu Maahanmuuttovirastossa testikäyttöön joulukuussa 2015. Päätös prepaid-korttien valtakunnallisesta käyttöönotosta on tehty vuonna 2016 ja prepaid-kortti on ollut vastaanottorahan pääasiallinen maksutapa vuoden 2020 keväästä alkaen.

Prepaid-korttien käyttöönotto on perustunut osittain kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annettuun lakiin (746/2011, vastaanottolaki), jonka 13 §:n mukaan vastaanottopalveluihin kuuluu vastaanottoraha. Prepaid-korttien käyttöönotto on mahdollistanut vastaanottorahan maksamisen turvallisemmin verrattuna käteisen käsittelyyn.

Toisena tärkeänä perusteena prepaid-korttien käyttöönotolle on ollut kortin myötä mahdollistunut palkanmaksu tilille. Turvapaikanhakijoilla on ulkomaalaislain (301/2004) 81 b §:n 2 momentin perusteella oikeus tehdä ansiotyötä ilman oleskelulupaa joko 3 tai 6 kuukauden jälkeen hakemuksen jättämisestä, riippuen siitä onko hän esittänyt voimassa olevan matkustusasiakirjan. Tilapäistä suojelua hakeneilla on oikeus tehdä ansiotyötä heti hakemuksen rekisteröinnistä alkaen ulkomaalaislain 81 b §:n 3 momentin perusteella, sekä luvan saatuaan ulkomaalaislain 81 a §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella. Palkanmaksun mahdollistaminen ei suoraan perustu vastaanottolakiin, vaan taustalla on ollut ajatuksena antaa asiakkaille siinä säädeltyä parempaa palvelua. Maksukortilla on laskunmaksumahdollisuus.

Nykyinen A Oy:n prepaid-maksukorttipalvelu on Valtiokonttorin ja Kelan yhdessä kilpailuttama palvelu, johon Maahanmuuttovirasto on liittynyt yhdessä Rikosseuraamuslaitoksen ja Tuomioistuinviraston kanssa.

Vastaanottokeskukset vastaavat prepaid-kortinhaltijan asiakaspalvelusta. Vastaanottokeskus vastaa myös asiakkaan tunnistamisesta, korttien ja tilien hallinnoinnista sekä korttien luovuttamisesta asiakkaalle. Palveluntarjoaja A Oy:llä ei ole riittävää kortinhaltijan asiakaspalvelua, jotta kortinhaltija voisi hoitaa itsenäisesti kaikki maksukorttiin liittyvät asiat. Yhtiön asiakaspalvelu ei myöskään pysty tunnistamaan kortinhaltijaa riittävän vahvasti esimerkiksi pankkitunnuksilla.

Kortinhaltijan asiakaspalveluun kuuluu maksukorttien osalta kaikkien ongelmatilanteiden selvittäminen, laskunmaksun sekä palkanmaksun mahdollistaminen ja tilin/kortin käytössä avustaminen. Yhtiöllä on asiakaspalvelu ainoastaan Maahanmuuttovirastolle ja vastaanottokeskuksille, jotka hoitavat kortinhaltijoiden puolesta asioiden selvittämistä. Asiakaspalveluvastuun ollessa vastaanottokeskuksella sen on asian niin vaatiessa tarkistettava joko tilin tai kortin tapahtumista tietoja, jotta he voivat itsenäisesti tai yhtiön asiakaspalvelun kanssa selvittää tiliin tai korttiin liittyvän asian.

Asiakas allekirjoittaa kortin luovutuslomakkeen ennen asiakasprofiilin perustamista järjestelmään. Luovutuslomakkeessa kerrotaan muun muassa prepaid-kortin tiivistetyt käyttöehdot. Käyttöehdot kokonaisuudessaan luovutetaan asiakkaalle aina kortin luovuttamisen yhteydessä.

Luovutuslomakkeessa kerrotaan, että Maahanmuuttovirasto, vastaanottokeskus ja korttitoimittaja voivat tarvittaessa katsoa korttiin ja siihen liitetyn tilin käyttötietoja ja tilitapahtumia. Tietoja on tarvetta katsoa esimerkiksi kortin toimintaongelmia selvittäessä. Tilitietoja käytetään vain korttiasioiden hoitamiseen. Tilin ja siihen liitetyn kortin tietojen katseluoikeus on aina korttitoimittajalla ja Maahanmuuttovirastolla sekä sillä vastaanottokeskuksella, säilöönottoyksiköllä tai järjestelykeskuksella, jonka asiakas henkilö on. Lisätietoja henkilötietojen käsittelystä prepaid-korttiin liittyvissä asioissa saa yhtiön tietosuojaselosteesta.

Edellä mainittujen tietojen käsittely perustuu asiakkaan antamaan suostumukseen yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artikla 11 kohdan mukaisesti. Maahanmuuttovirasto ja vastaanottokeskukset ovat tässä tilanteessa yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 8 kohdan mukaisia henkilötietojen käsittelijöitä ja toimivat rekisterinpitäjän antamien kirjallisten ohjeiden mukaisesti. Oy on 4 artiklan 7 kohdan mukainen rekisterinpitäjä.

Yhtiöllä ja asiakkaalla on keskinäinen suhde. Vastaanottorahaa maksaessa vastaanottokeskukset kuitenkin vahvistavat yhtiölle henkilön asiakkuuden sekä tiedon siitä, että henkilö on tietyn vastaanottokeskuksen asiakas eli toisin sanoen tiedon siitä, että asiakas on joko turvapaikanhakijana, tilapäistä suojelua saavana tai ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmässä. Salassa pidettävien tietojen luovutus tässä tapauksessa perustuu viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 26 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainittuun asiakkaan suostumukseen sekä saman lain 26 §:n 3 momentissa mainittuun toimeksiantosuhteeseen.

Vastaanottorahan lisäksi tilille on mahdollista maksaa palveluntarjoajan asettamien ehtojen mukaisesti palkkaa työnantajilta, joilla on suomalainen y-tunnus, maksuja suomalaisilta viranomaisilta, korvauksia vakuutusyhtiöiltä, elatusmaksuja, omaishoidontukea ja opiston/oppilaitoksen maksamaa ateriakorvausta tai ruokarahaa.

Maahanmuuttovirasto tai vastaanottokeskukset eivät seuraa asiakkaiden prepaid-tilien rahaliikennettä. Maahanmuuttovirasto ja vastaanottokeskukset katsovat tilitietoja ja tilitapahtumia ainoastaan työtehtävien niin vaatiessa. Tämä perustuu myös aina rekisteröidyn suostumukseen. Ainoa syy seurata hetkellisesti asiakkaan tilitapahtumia on lähtökohtaisesti asiakkaan aloitteesta tarkistaa, että esimerkiksi palkka on saapunut tilille. Systemaattista seurantaa ei ole.

Selvityksessä on luetteloitu tilanteita, joissa vastaanottokeskus/Maahanmuuttovirasto käsittelee tilin, kortin tai näiden tapahtumien tietoja. Luetteloitujen tilanteiden lisäksi myös muissa mahdollisissa ongelmatilanteissa voi olla tarpeellista tutkia tilin tai kortin tietoja tai tilitapahtumia. Kaikissa tilanteissa katsotaan aina vain kyseiseen tilanteeseen tarpeelliset tiedot.

Selvityksessä on selostettu, miten vastaanottokeskuksia on ohjeistettu tietojen katselusta ja käsittelystä. Tietojen katselusta palvelunhallintajärjestelmässä on jatkossa kirjattava ulkomaalaisasioiden asiankäsittelyjärjestelmän (UMA) sosiaaliasian kommenttikenttään. Tiedot kirjataan, jotta on myöhemmin todennettavissa syy, miksi asiakkaan tietoja on katseltu, esimerkiksi ”Asiakas soitti ja pyysi selvittämään miksi palkka ei tullut tilille.” tai ”Asiakas pyysi selvittämään, miksi kortti ei toimi.” Täydentävä ohjeistus on annettu 4.7.2024.

Sisäministeriön lausunto

Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Sisäministeriö on viitannut muun muassa siihen, että viranomaisten ja julkishallinnon elinten suorittama henkilötietojen käsittely voidaan valtaosin perustaa nykyisin yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan, jonka mukaan käsittely on lainmukaista, jos se on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Viranomaistoiminnassa saattaa joissakin tapauksissa olla sovellettavissa saman kohdan e alakohta, jonka mukaan käsittely on lainmukaista, jos se on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämiseksi. Lausunnossa on viitattu myös siihen, mitä tietosuoja-asetuksen 7 artiklassa säädetään suostumuksen edellytyksistä.

Maahanmuuton hallinnonalalla tulee sovellettavaksi laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa (615/2020). Lain 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään, että henkilötietoja käsitellään muun muassa kansainvälistä suojelua hakevan ja tilapäistä suojelua saavan vastaanotossa sekä tämän ohjauksessa, suunnittelussa ja valvonnassa. Lain 3 §:n mukaan kukin

viranomainen saa käsitellä tallentamiaan tietoja lakisääteisten tehtäviensä hoitamiseksi seuraavasti: Maahanmuuttovirasto 1 §:n 1 momentin 2–5 kohdan mukaisessa käsittelytarkoituksessa ja vastaanottokeskus 1 §:n 1 momentin 3 kohdan käsittelytarkoituksessa. Lain 7 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan rekisterinpitäjä saa käsitellä tietoja, jotka koskevat vastaanottopalveluita ja muuta vastaanottoon kuuluvaa toimintaa. Lain 8 §:n mukaan rekisterinpitäjä saa käsitellä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja vain, jos käsittely on käsittelytarkoituksen kannalta välttämätöntä.

Vertailun vuoksi lausunnossa on tuotu esiin, että henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain (1301/2021) 8 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan Rikosseuraamuslaitos saa käsitellä laitosisjärjestyksen ylläpitämistä sekä vankien ja tutkintavankien valvontaa ja toimintaan osallistumista varten tietoja maksetusta käyttörahasta, toimintarahasta ja palkasta sekä niiden maksamiseen liittyvistä tileistä sekä palkasta tehtävistä pidätyksistä.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa sekä vankeuslain ja eräiden muiden seuraamusten täytäntöönpanosta annettujen lakien muuttamisesta (PeVL 27/2021 vp) todennut, että säännökset maksukortin käytön valvonnasta merkitsevät puuttumista perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvattuun yksityiselämän suojaan (PeVL 36/2020 vp, s. 3). Valiokunta on aiemmin katsonut, että pankkisalaisuus ei ole yksityiselämän ydinalueeseen kuuluva seikka (PeVL 14/2002 vp, s. 4/II, PeVL 7/2000 vp, s. 4/I). Valiokunta on kuitenkin sittemmin arvioinut yksityishenkilön tilitietojen valtiosääntöistä arkaluonteisuutta (PeVL 48/2018 vp, s. 3—6).

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (PeVL 48/2018 vp) todennut, että mitä suurimmassa määrin yksityisten ihmisten maksuliikenne siirtyy käteisen rahan käytöstä pankkitilin välityksellä tapahtuvaan maksuliikenteeseen, sitä yksityiskohtaisemman kuvan henkilön yksityiselämästä voi muodostaa pankkitilin tilitapahtumista. Tilitapahtumista voi ilmetä suoraan jopa arkaluonteisia tietoja, kuten tietoja uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyydestä tai terveydenhuoltopalvelujen käytöstä. Valiokunnan mielestä luonnollisen henkilön yksityiskohtaiset tilitiedot rinnastuvat tämän johdosta yksityiselämän suojan ydinalueelle kuuluviin arkaluonteisiin tietoihin.

Perustuslakivaliokunta on painottanut arkaluonteisten tietojen käsittelyn aiheuttamia uhkia. Valiokunnan mielestä arkaluonteisia tietoja sisältäviin laajoihin tietokantoihin liittyy tietoturvaan ja tietojen väärinkäyttöön liittyviä vakavia riskejä, jotka voivat viime kädessä muodostaa uhan henkilön identiteetille (PeVL 15/2018 vp, s. 37, PeVL 13/2016 vp, s. 4, PeVL 14/2009 vp, s. 3/I).

Myös EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan sen 9 artiklassa tarkoitettuja erityisiä henkilötietoja, jotka ovat erityisen arkaluonteisia perusoikeuksien ja -vapauksien kannalta, on suojeltava erityisen tarkasti, koska niiden käsittelyn asiayhteys voi aiheuttaa huomattavia riskejä perusoikeuksille ja -vapauksille. Perustuslakivaliokunta on tämän johdosta kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään (ks. esim. PeVL 3/2017 vp, s. 5).

Perustuslakivaliokunta on kyseisessä lausunnossaan painottanut, että erottelussa tietojen saamisen tai luovuttamisen tarpeellisuuden ja välttämättömyyden välillä on kyse tietosisältöjen laajuuden ohella myös siitä, että salassapitosäännösten edelle menevässä tietojensaantioikeudessa on viime kädessä kysymys siitä, että tietoihin oikeutettu viranomainen omine tarpeineen syrjäyttää ne perusteet ja intressit, joita tiedot omaavaan viranomaiseen kohdistuvan salassapidon avulla suojataan. Mitä yleisluonteisempi tietojen saantiin oikeuttava sääntely on, sitä suurempi on vaara, että tällaiset intressit voivat syrjäytyä hyvin automaattisesti. Mitä täydellisemmin tietojensaantioikeus kytketään säännöksissä asiallisiin edellytyksiin, sitä todennäköisemmin yksittäistä tietojensaantipyyntöä joudutaan käytännössä perustelemaan. Myös tietojen luovuttajan on tällöin mahdollista arvioida pyyntöä luovuttamisen laillisten edellytysten kannalta.

Ministeriön mukaan arvioitaessa henkilötietojen käsittelyn oikeusperustetta, on otettava huomioon, että silloin kun viranomainen puuttuu henkilön oikeuspiiriin, toimivallan tulee perustua lakiin. Yksinomaan henkilötietojen käsittelyä koskevalla säännöksellä ei voida säätää viranomaisen toimivallasta. Viranomainen ei siten voi käsitellä henkilötietoja laajemmin kuin mitä on perusteltua viranomaisen tehtävä- ja toimivaltasäännöksen kannalta.

Maahanmuuttoviraston toiminta prepaid-korttien ja niihin liittyvien tilitietojen käsittelyssä on perusteltua sen liittyessä Maahanmuuttoviraston lakisääteiseen tehtävään eli tässä tapauksessa vastaanottopalvelujen tarjoamiseen, johon vastaanottorahan maksaminen olennaisesti kuuluu.

Ministeriö katsoo, että prepaid-kortin käyttöönotto on helpottanut paitsi vastaanottorahan maksamista myös mahdollistanut palvelun, jota kohderyhmään kuuluvat eivät voi saada pankeilta. Kortteihin liittyvien tilien käytön osalta voi kuitenkin olla tarpeen tarkentaa lainsäädäntöä.

Sisäministeriössä on vireillä lainsäädäntöhanke, jossa valmistellaan muutokset lakiin kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta (746/2011). Muutoksilla toteutetaan hallitusohjelmaan kirjattuja tavoitteita. Hankkeessa pannaan täytäntöön myös direktiivi (EU) 2024/1346 kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa (vastaanottodirektiivi). (SM020:00/2024)

Hankkeen toimikausi on 1.7.2024-31.12.2025, ja hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2025. Tämän hankkeen yhteydessä on mahdollisuus selvittää mitä

mahdollisia muutoksia maahanmuuttohallinnon lainsäädäntöön tarvitaan selkeyttämään oikeusperustaa Maahanmuuttoviraston toimivallan osalta siltä osin kuin se liittyy prepaid-korttien tilin hallinnoimiseen.

RATKAISU

Oikeusohjeet

Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista.

Vastaanottolain (746/2011) 13 §:n 1 momentin mukaan vastaanottopalvelut järjestää se vastaanottokeskus, jonka asiakkaaksi kansainvälistä suojelua hakeva tai tilapäistä suojelua saava rekisteröidään. Momentin 2 mukaan vastaanottopalveluihin kuuluvat majoitus, vastaanotto- ja käyttöraha, sosiaalipalvelut, terveydenhuoltopalvelut, tulkki- ja käännöspalvelut sekä työ- ja opintotoiminta siten kuin tässä luvussa säädetään.

Arviointi

Prepaid-maksukortti on otettu Maahanmuuttovirastossa testikäyttöön joulukuussa 2015, päätös prepaid-korttien valtakunnallisesta käyttöönotosta on tehty vuonna 2016 ja prepaid-kortti on ollut vastaanottorahan pääasiallinen maksutapa vuoden 2020 keväästä alkaen.

Maahanmuuttovirastossa käytössä oleva prepaid-maksukorttipalvelu on Valtiokonttorin ja Kelan yhdessä kilpailuttama palvelu, johon Maahanmuuttovirasto on liittynyt yhdessä Rikosseuramuslaitoksen ja Tuomioistuinviraston kanssa. Viiden vuoden mittainen puitesopimus prepaid-maksukorttiratkaisusta allekirjoitettiin 15.2.2023.

Selvityksen mukaan Maahanmuuttovirasto sekä sen ohjauksen ja valvonnan alaiset vastaanottokeskukset vastaavat maksukorttien myöntämisestä kortinhaltijalle. Vastaanottokeskukset vastaavat prepaid-kortinhaltijan asiakaspalvelusta, asiakkaan tunnistamisesta, korttien ja tilien hallinnoinnista sekä korttien luovuttamisesta asiakkaalle. Kortinhaltijan asiakaspalveluun kuuluu maksukorttien osalta kaikkien ongelmatilanteiden selvittäminen, laskunmaksun sekä palkanmaksun mahdollistaminen ja tilin/kortin käytössä avustaminen. Asiakaspalveluvastuun ollessa vastaanottokeskuksella sen on asian niin vaatiessa tarkistettava joko tilin tai kortin tapahtumista tietoja, jotta he voivat itsenäisesti tai yhtiön asiakaspalvelun kanssa selvittää tiliin tai korttiin liittyvän asian.

Maksukortti on myös turvapaikanhakijoiden palkanmaksun väline. Maahanmuuttoviraston mukaan palkanmaksun mahdollistaminen ei suoraan perustu siihen, mitä vastaanottolaissa on säädetty, vaan taustalla on ollut ajatuksena antaa asiakkaille parempaa palvelua. Tilille on mahdollista maksaa vastaanottorahan ja mahdollisen palkan lisäksi myös maksuja suomalaisilta viranomaisilta, korvauksia vakuutusyhtiöiltä, elatusmaksuja, omaishoidontukea ja opiston/oppilaitoksen maksamaa ateriakorvausta tai ruokarahaa.

Maahanmuuttohallinnon turvapaikanhakijoille mahdollistama maksukortti ja siihen liitetty tili on nyt säädännöllisesti vastaanottolain vastaanottopalvelujen tarjoamista koskevan yleisen sääntöksen varassa. Vastaanottolaissa ei ole säädetty maksukortista, vaikka tällä maahanmuuttohallinnon tarjoamalla palvelulla on liityntä yksilön eli turvapaikanhakijan oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja maksukortti on ollut yleinen vastaanottorahan maksamisen väline jo vuosia.

Edellä ministeriön lausunnossa selostettuun perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöön viitaten maahanmuuttohallinnon asiakkailleen tarjoamasta maksukortista olisi tarpeen säätää selvästi laissa.

Ministeriön lausunnon mukaan sisäministeriössä on vireillä lainsäädäntöhanke (SM020:00/2024), jossa valmistellaan muutokset vastaanottolakiin ja jonka yhteydessä on mahdollisuus selvittää, mitä mahdollisia muutoksia maahanmuuttohallinnon lainsäädäntöön tarvitaan selkeyttämään oikeusperustaa Maahanmuuttoviraston toimivaltaan siltä osin kuin se liittyy prepaid-maksukorttien tilin hallinnoimiseen.

Toimenpide

Vastaanottolaissa ei ole säädetty erikseen maksukortista, vaikka tällä maahanmuuttohallinnon tarjoamalla palvelulla on liityntä yksilön eli turvapaikanhakijan oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Maksukortti on ollut yleinen vastaanottorahan maksamisen väline jo vuosia. Viranomaisen toimivalta puuttua henkilön oikeuspiiriin edellyttää lakiin perustuvaa toimivaltaperustetta. Voimassaolevaa ja vain vastaanottolain vastaanottopalvelujen tarjoamista koskevaan yleiseen sääntökseen perustuvaa sääntelyä ei voi pitää perustuslain 80 §:n kannalta tähän nähden riittävänä.

Sisäministeriön lausunnon mukaan sisäministeriössä on vireillä lainsäädäntöhanke (SM020:00/2024), jossa valmistellaan muutoksia vastaanottolakiin. Tämän vuoksi katson riittäväksi toimenpiteeksi saattaa ministeriön tietoon edellä esittämäni käsityksen.

Asia ei anna aiheutta enempään.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Minna Pulkkinen